

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry

EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNALLE

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025 - HE 109/2024 vp

RIIPPUMATTOMAT TUOMIOISTUIMET OVAT OLENNAINEN OSA OIKEUSVALTIOTA JA VALLAN KOLMIJAKO-OPPIA

Oikeusvaltion takeet on turvattava ja tuomioistuinten riippumattomuutta vahvistettava

Oikeudenhoidon lisämäärärahat mahdollistava toiminnan pitkäjänteisen suunnittelun ja käsittelyaikojen lyhentämisen

Huomattava osa oikeudenhoitoon osoitetuista lisämäärärahoista leikataan kuitenkin seuraavien vuosien aikana

Tuomioistuinten toiminnan tehostamisen mahdollisuudet ovat vähäiset ilman tehtävien ja velvollisuuksien pois ottamista

Oikeusturvan antaminen edellyttää, että tuomioistuimilla on tehtävänsä hoitamiseen riittävät määrärahat, asianmukaiset henkilöstö- ja muut resurssit sekä toimitilat.

Toiminnan rahoittaminen toistuvasti määräaikaikaisella rahoituksella ja tuomareiden määräaikaaisuudet vaarantavat tuomioistuinten riippumattomuutta.

Tuomioistuinlaitoksen riittämättömään määrärahatilanteeseen, pitkiin käsittelyaikoihin, oikeudenkäyntien kalleuteen ja henkilöstön ylikuormittumiseen ja työhyvinvointiin kiinnitettiin pitkään vakavaa huomiota. Oikeudenhoidon selonteko johti lopulta korjaustoimenpiteisiin.

Oikeudenhoidon resurssivajeen korjaamiseen saadulla lisärahoituksella on pystytty vuoden 2024 alusta vakinaistamaan tuomioistuimissa määräaikaikaisella rahoituksella ollutta henkilökuntaa ja rekrytoimaan uutta työvoimaa noin 100 henkilötyövuoden verran. Määräaikaisten virkojen määrä väheni Tuomioistuinvirastosta saadun tiedon mukaan yhteensä 74 henkilötyövuodella.

Myönteistä on, että tulosneuvotteluissa oltaisiin lisäämässä tuomioistuinten henkilöstöä jonkin verran ensi vuonna Tuomioistuinvirastosta saadun alustavan tiedon mukaan.

Tuomioistuinvirasto on ilmoittanut lakivaliokunnalle jo viime keväänä joutuvansa käyttämään selonteossa saatua rahoitusta myös kustannusten nousun kattamiseen ja muuhun toimintaan, koska lisärahoitusta ei ole saatu.

Tuomariliiton saamien tietojen mukaan Tuomioistuinvirasto on ehdottanut oikeusministeriölle täydentävässä talousarvioesityksessä vuodelle 2025 lisämäärärahoja muun muassa toimitilojen vuokrankorotuksiin, siivous- ja vartiointipalveluiden kustannusten nousuun ja ulkomaalais- ja kansalaisuuslain muutosten perusteella.

Valtion taloudellisen tilanteen heikentymisen vuoksi leikkauksia edellyttävät säästötoimet kohdistuvat myös tuomioistuinlaitokseen, vaikkakin vähäisemmässä määrin kuin useimpiin muihin hallinonaloihin ja valtion virastoihin verrattuna.

Vaikka oikeusministeriön tiedotteen mukaan oikeudenhoidon säästöt pyritään kohdistamaan muualle kuin oikeudenhoidon selonteon mukaisiin tavoitteisiin, selvää on, että leikkausten takia selonteossa tuomioistuimille asetettuja tavoitteita ei pystytä saavuttamaan eikä henkilöstöä voida lisätä niin paljon kuin on alun perin arvioitu.

Tuomioistuinviraston laskelmien mukaan ruuhkien purkamiseen olisi tarvittu selonteossa osoitettujen lisämäärärahojen lisäksi noin 6–8 milj. euroa tilapäistä lisärahoitusta useamman vuoden ajaksi.

Tietojärjestelmiin ja toimitiloihin liittyvät määrärahatarpeet jätettiin selonteon ulkopuolelle, vaikka niillä on merkittävä vaikutus toimintamenoihin.

Oikeudenhoidon ja tuomioistuinlaitoksen määrärahatasoa nostettiin merkittävästi

Oikeudenhoidon selonteossa rahoitusvajeen määräksi todettiin 90 milj. euroa. Tuomioistuinten osuudeksi tästä arvioitiin noin kolmannes (VNS 13/2022).

Selonteossa todetun rahoitusvajeen korjaamiseksi edellinen hallitus vahvisti oikeudenhoidon resursseja kevään 2023 teknisen kehyksen lisäyksillä 30 milj. euroa vuonna 2024, 40 milj. euroa vuonna 2025, 55 milj. euroa vuonna 2026 ja 50 milj. euroa vuodesta 2027 lukien. Lisäksi oikeudenhoidon resursseja vahvistettiin kehyksessä 25 milj. eurolla vuodesta 2025 lukien. Oikeudenhoidon määrärahoja lisättiin siten yhteensä 30 milj. eurolla vuonna 2024, 65 milj. eurolla vuonna 2025, 80 milj. eurolla vuonna 2026 ja 75 milj. eurolla vuodesta 2027 lukien.

Tuomioistuinvirastosta saadun tiedon mukaan oikeudenhoidon vahvistamiseen vuodesta 2025 lukien osoitetusta 25 milj. eurosta kohdennetaan tuomioistuimille 14,5 milj. euroa vuonna 2025, 12,4 milj. euroa vuonna 2026 ja 9,5 milj. euroa vuodesta 2027 lukien.

Kuluvalle vuodelle osoitettiin tuomioistuinlaitokselle oikeudenhoidon resurssien varmistamiseksi pysyvää lisärahoitusta 19,4 milj. euroa.

Vuoden 2025 talousarvioesitykseen sisältyy lisämäärärahoja hallitusohjelman mukaisesti oikeudenhoidon toimintaedellytysten vahvistamiseen korkeimmalle oikeudelle 200 000 euroa ja muille tuomioistuimille 14,5 milj. euroa eli yhteensä 14,7 milj. euroa sekä lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopumiseen noin 1 milj. euroa.

Huomattava osa oikeudenhoitoon osoitetuista lisämäärärahoista leikataan kuitenkin seuraavien vuosien aikana

Talousarvioesitykseen sisältyy leikkauksia yhteensä 1,95 milj. euroa, josta on hallitusohjelman mukaisesti 1,4 milj. euroa tuottavuussäästöä ja vuonna 2024 tehdyn kehyspäätöksen mukaisesti 550 000 euroa toimintameno säästöä.

Muistio oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmasta on julkaistu 23.9.2024. Säästöt alkavat vuodesta 2025. Vuoden 2025 osalta säästöt sisältyvät kyseisen vuoden talousarvioesitykseen. Jatkovuosien säästö sisällytetään vuoden 2026–2029 julkisen talouden suunnitelmaan, jonka valmistelu on aloitettu.

Edellä mainitusta muistiosta ilmenee, että hallitusohjelman mukaisia tuottavuustoimenpiteitä ja kevään kehyspäätöksen toimintameno säästöjä on kohdistettu oikeusministeriön hallinnonalalle vuodelle 2025 17,9 milj. euroa, vuodelle 2026 15,4 milj. euroa ja vuodesta 2027 lukien 25,6 milj. euroa. Muistion mukaan kevään 2024 kehyspäätökseen sisältyviä erillisiä valtionavustusten leikkauksia ei ole sisällytetty tuottavuusohjelmaan tai tähän muistioon (ks. LaVL 11/2024 vp).

Muistion taulukossa on selostettu, miten tuottavuussäästöt kohdennetaan hallinnonalan momenteille. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenoihin kohdennetaan 350 000 euron säästö vuosina 2025–2028. Muiden tuomioistuinten toimintamenoihin kohdennetaan säästöjä 1,95 milj. euroa vuonna 2025, 3,75 milj. euroa vuonna 2026, 5,71 milj. euroa vuonna 2027 ja 6,51 milj. euroa vuonna 2028.

Tuomioistuinvirastosta saadun tiedon mukaan tuomioistuimiin kohdennetaan hallitusohjelman mukaisia tuottavuustoimenpiteitä 1,4 milj. euroa vuonna 2025, 1,7 milj. euroa vuonna 2026, 3,66 milj. euroa vuonna 2027 ja 4,46 milj. euroa vuonna 2028. Kun lasketaan oikeusministeriön ja Tuomioistuinviraston ilmoittamien säästöjen erotus, se tarkoittaa Tuomariliiton käsityksen mukaan 2,05 milj. euron vuosittaista tuottavuussäästön lisäystä vuodesta 2026 lukien muiden tuomioistuinten momentille, jos se menee läpi tulevassa kehyksessä vuosille 2026–2029.

Käytännössä tämä merkitsee sitä, että pysyvän lisämäärärahan osuus on ennakoitua vähäisempi.

Mikäli leikkauksia jatketaan, mahdollisuudet oikeusturvan parantamiseen, käsittelyaikojen lyhentämiseen ja koulutukseen panostamiseen heikkenevät

Oikeusministeriöön kohdistuvat säästöt ovat yleistä linjaa pienempiä. Oikeusministeriön mukaan uudet säästöt pyritään kohdentamaan siten, että ne kohdentuisivat mahdollisimman vähän oikeudenhoidon selonteon mukaisiin tavoitteisiin. Samanaikaisesti on syntynyt merkittäviä uusia toimintamenoja ja menopaineita, jotka on rahoitettava. Selvää on, että säästöt vaikuttavat henkilöstöresursseihin ja että selonteossa asetettuja käsittelyaikatavoitteita ja muita siinä esitettyjä tavoitteita ei ole mahdollista saavuttaa.

Tuomioistuinten toimintaan liittyvistä tilastoista on nähtävissä, että pysyvän rahoituksen riittämättömyys on johtanut vireillä olevien asianmäärien kasvuun korkeimmassa oikeudessa, hovioikeuksissa, käräjäoikeuksissa sekä markkinaoikeudessa. Riittämätön perusrahoitus vaarantaa tuomioistuinten toiminnan erityisesti tilanteissa, joissa saapuneiden asioiden määrä lisääntyy aikaisempaan vuoteen verrattuna. Leikkaukset näissä tilanteissa johtavat väistämättä tuomioistuinten ruuhkautumisen pahenemiseen, eikä jo syntyneitä ruuhkia saada puretuksi.

Tuomioistuinten keinot karsia kuluja ja tuottaa laadukasta oikeusturvaa nykyistä halvemmalla ovat vähäiset.

Rikosprosessiketju on rahoitettava oikeasuhtaisesti ilman pullonkauloja

Hallitusohjelman mukaan poliisien määrää on tarkoitus nostaa vaalikauden loppuun mennessä 8000 henkilötyövuodella. Hallitus vahvisti budjettiriihessä, että poliisien määrän nostosta ei tingitä.

Viranomaisketjun tasapuolinen rahoittaminen ei ole toteutunut kaikissa uudistuksissa oikeasuhtaisesti tuomioistuinten osalta. Poliisin ja syyttäjien lisärahoituksen vaikutuksia tuomioistuinten työmäärään on seurattava ja varmistettava koko ketjun rahoitus. Oikeusministeriön tekemän laskelman perusteella tuomioistuimien pysyvän lisärahoituksen tarve on vuodesta 2027 lukien 9,3 milj. euroa.

Koulutusjärjestelmän on vastattava koulutustarpeisiin myös käytännössä eikä vain strategisissa tavoitteissa

Toiminnan kehittäminen edellyttää panostuksia

Viime vuoden lopussa valmistunut oikeusministeriön selvitys (Tuomioistuinlaitoksen koulutusjärjestelmän kehittyminen, Oikeusministeriön julkaisuja, selvityksiä ja ohjeita 2023:37) ja kesällä vahvistettu tuomarinkoulutuslautakunnan tuomioistuinten henkilöstön koulutussuunnitelma 2025 osoittavat, että tuomioistuinten henkilöstön koulutukseen ei panosteta riittävästi ja että kaikilla ei ole tosiasiallista mahdollisuutta osallistua koulutukseen. Myös lakivaliokunta on kiinnittänyt toistuvasti huomiota tuomareiden koulutuksen resurssien vähäisyyteen (esim. LaVL 22/2018 vp, LaVP 5/2022 vp, LaVM 31/2023 vp, LaVP 9/2024 vp) ja haasteisiin rekrytoida uutta henkilökuntaa (LaVM 31/2023 vp).

Tuomioistuinten toiminnan korkean laadun ja tehokkuuden keskeinen edellytys on oikeudellinen osaaminen ja ammattitaito. Koulustoitominnalla on keskeinen merkitys tuomioistuinlaitoksen strategisten tavoitteiden saavuttamisessa ja riippumattomuuden varmistamisessa. Tuomarin tosiasiallinen riippumattomuus oikeudenkäynnin osapuolista ja oikeudenkäyntimenettelyltä edellytettävä korkea laatu eivät toteudu ilman, että tuomarilla on riittävä asiantuntemus käsiteltävästä asiasta. Tuomioistuinlaitoksen resurssit ja Tuomioistuinviraston päätökset ratkaisevat, missä määrin koulutusta on mahdollista järjestää.

Tuomariliitto kantaa vakavaa huolta, miten jatkossa saadaan päteviä ja kokeita hakijoita tuomarinuralle ja miten saada olemassa oleva henkilökunta pysymään tuomioistuinlaitoksen palveluksessa. Tiedossa on, että osalla tuomioistuimista on vakavia vaikeuksia rekrytoida

henkilökuntaa. Nykyinen palkkaustaso ei tuota riittävää veto- ja pitovoimaa tuomioistuinlaitoksen palvelukseen. Menestyksellinen toimiminen tuomarin tehtävissä edellyttää aina myös riittävää määrää – käytännössä usean vuoden – oikeustieteen maisterin tutkinnon jälkeistä työkokemusta sekä lisäkoulutusta. Uusien asessoreiden koulutusohjelma ja perinteinen tapa rekrytoida uusia tuomareita tuomioistuinten esittelijöiden joukosta eivät ole tuottaneet riittävästi kokeneita ja päteviä uusia tuomareita. Tämä on asettanut tuomioistuimet aivan uudenlaisten haasteiden eteen rekrytoinnin ja perehdyttämisen suhteen.

Nimitysmenettelyn uudistuksella pyrittiin aikoinaan turvaamaan tuomareiden korkea ammattitaito ja avaamaan tuomarinura. Tuomioistuimien osaamisen laaja-alaisuus edellyttää, että tuomioistuimiin hakeutuu kokeneita lakimiehiä myös muista lakimiesammateista. Tuomioistuinuralle ei edelleenkään hakeuduta riittävässä määrin tuomioistuinten ulkopuolelta muista lakimiesammateista kokemuspohjan laajentamiseksi. Tähän vaikuttaa merkittävästi palkkauksen ja muiden palvelussuhteen ehtojen jälkeenjääneisyys yksityisestä sektorista ja useista muista valtionhallinnon lakimiestehtävistä. Riittävän palkkatason tehtävänä on myös osaltaan turvata tuomarin riippumattomuutta. Lyhyet toisiaan seuraavat määräaikaosuudet eivät ole myöskään omiaan houkuttelemaan tuomioistuinuralle.

Koulutustarpeita oikeudenhoidon alalla pohtinut ohjausryhmä torjui koulutusmäärien holtittoman kasvattamisen ja suhtautui kielteisesti niin sanotun muuntokoulutuksen käynnistämiseen eikä suosittanut mallin edellyttämien lainsäädäntömuutosten tekemistä. Tuomariliitto toivoo, että työryhmän tulokset ja johtopäätökset otetaan vakavasti. Ohjausryhmän loppuraportti valmistui syyskuussa (Juristien koulutustarpeet oikeudenhoidon alalla, Valtioneuvoston julkaisuja 2024:44).

Esittelijöiden, asessoreiden ja käräjänotaareiden määrää on lisättävä ja kehitettävä tuomioistuinharjoittelua hakijoiden varmistamiseksi tuomioistuinuralle

Pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen koulutuksen lisäämisen lisäksi pitää nostaa käräjänotaareiden, asessoreiden ja esittelijöiden määrää. Oikeusministeriö on ilmoittanut, että oikeudenhoidon selonteossa saaduilla määrärahoilla tulisi kattaa myös notaarien ja asessorien määrän lisäämisen aiheuttamat suorat kustannukset ja vaikutukset muiden henkilöstöryhmien työmäärään. Tuomariliiton käsityksen mukaan tuomioistuinlaitoksessa suhtaudutaan myönteisesti asessorien ja notaarien määrän lisäykseen ja tuomioistuinharjoittelun kehittämiseen. Rahoitus tulisi varata kehyksen yhteydessä tuomioistuinharjoittelun kehittämiseen.

AIPAn käyttöönotto rikosasioissa ja muutoksenhakutuomioistuimissa on lisännyt työmäärää

AIPA laajeni rikosasioihin ja muutoksenhakutuomioistuimiin yleisissä tuomioistuimissa toukokuussa. Järjestelmät otettiin käyttöön, vaikka niissä on merkittäviä puutteita ja kehittämistarpeita. Kehittämistyötä tehdään käytännössä oikeusturvan kustannuksella.

AIPA on lisännyt työmäärää muistakin kuin ylimenovaiheeseen liittyvistä syistä, kuten ennakoitiin. AIPAn toiminnallisuudet ovat monilta osin heikommalla tasolla kuin aikaisemmissa ohjelmissa. Puutteellisten käyttöohjeiden takia käyttötilanteiden selvittelyyn sekä järjestelmän opetteluun kuluu huomattavasti aikaa, mitä ei ainakaan tehosta se, että ICT-tukipalvelut ovat pahasti ruuhkautuneet. AIPaan piti tulla oikeusturvaa parantavia toiminnallisuuksia, jotka helpottaisivat esimerkiksi eri oikeusasteiden ratkaisuihin tutustumista suoraan järjestelmän kautta. Sen sijaan nykytuotoisessa

AIPAssa on käytännössä mahdotonta seurata samankaltaisten asioiden ratkaisukäytäntöä edes saman tuomioistuimen sisällä huonojen hakutoimintojen vuoksi. Jo yksin tämä puute on merkittävä oikeusturvaa heikentävä tekijä, koska se vaarantaa suoraan lainkäytön yhtenäisyyden. Järjestelmä ei sisällä määrääjansuurta ominaisuuksia eikä sitä voi hyödyntää työllistana, vaan töiden hallinnointiin on kunkin käsittelijän käytettävä muuta keinoa.

Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisussa EOAK/5561/2019 on käsitelty Tuomas- ja Sakari-järjestelmien toiminnallisuuksia ja näiden toiminnallisuuksien kehittämistä AIPAssa. Ratkaisussa on todettu, että tietojärjestelmien toiminnan yhteyttä oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja muiden perusoikeuksien toteuttamiseen ei ole täysin ymmärretty. Tietojärjestelmien rakentamisessa kysymys on keskeisestä perusoikeuksiin vaikuttavasta resursoinnista. AIPA ei sisällä esimerkiksi syyteoikeuden vanhentumista koskevia muistutuksia tai hälytyksiä, jotka voisivat hyödyllisesti tukea yksittäistä tuomaria ratkaisutoiminnassaan.

Käyttökatkokset haittaavat ja hidastavat työn tekemistä. Vaikka AIPA-hankkeeseen on viestitetty, että istunnot kestävät ja työtä tehdään säännönmukaisesti yli virastoajan, käyttökatkoksia on ollut usein heti virastoajan päätyttyä. Lisäksi on ollut tilanteita, jossa AIPAn kaatumisen takia rikosasian käsittely pääkäsittelyssä on viivästynyt merkittävästi.

Kehittämistyössä ja sen resursoinnissa tulee ottaa huomioon myös tietosuojaja- ja julkisuuslainsäädännön asettamat velvollisuudet, jotka tuovat mukanaan merkittävää lisätyötä.

Tuomariliitto pitää selvänä, että ainakaan tietojärjestelmien AIPAn ja HAIPAn uudistamisella ei tulla saavuttamaan tuottavuushyötyjä, joilla voitaisiin kattaa leikkauksia. Päinvastoin niiden jatkokehitys edellyttää merkittävästi lisäresursseja.

Tilaratkaisut ovat osa tuomioistuinten riippumattomuutta ja oikeuden saatavuutta

Osana tuottavuus- ja tehostamistoimia kaikkia oikeusministeriön hallinnonalan virastoja on pyydetty arvioimaan keinoja mm. tilatehokkuuden parantamiseksi. Tilaratkaisut eivät mahdollista leikkauksia. Valtion toimitilastrategian linjauksia ei voida soveltaa sellaisenaan tuomioistuimiin. Tuomioistuinten erityisasema ja toiminnalliset tarpeet on otettava huomioon toimitilojen suunnittelussa ja sijoittelussa. Tuomioistuinten on oltava paitsi riippumattomia, myös näytettävä siltä ulospäin tuomioistuimia kohtaan tunnetun luottamuksen edistämiseksi. Myös tietosuojaan ja -turvaan liittyvät näkökohdat pitää ottaa huomioon myös käytännössä.

Erilliset istuntopaikat etäyhteyksimahdollisuuksilla ympäri maata mahdollistavat oikeudenkäyntien toteuttamisen lähempänä asiakkaita, mikä osaltaan parantaa oikeuden saatavuutta ja vähentää oikeudenkäyntiin osallistuvien kustannuksia ja matkustamista.

Muita lisämäärärahatarpeita

Vireillä on lukuisia hankkeita tai jo voimaan tulleita säädösmuutoksia, joiden säädösmuutosten taloudellisia vaikutuksia tuomioistuimiin on hyvin vaikeaa tai mahdotonta luotettavasti arvioida tai ne arvioidaan taloudellisilta vaikutuksiltaan alakanttiin tai yläkanttiin tarkoitushakuisesti. Kaikissa uudistuksissa on otettava huomioon, että tuomioistuinlaitoksen resurssit vastaavat kaikissa

olosuhteissa sille kuuluvia velvoitteita ja tehtäviä. Pistemäisesti uudistusten sijasta lainsäädännössä tulisi systematiikan turvaamiseksi keskittyä kokonaisuudistuksiin.

Eduskunnassa on parhaillaan käsittelyssä esitys laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 29/2024 vp). Hallituksen esityksessä on arvioitu noin 300.000 euroa lisämäärärahatarpeeksi asiamäärän kasvun perusteella hallinto-oikeuksissa. Ilman lisärahoitusta selonteossa esitettyihin tavoitteellisiin keskimääräisiin käsittelyaikoihin ja muihin siinä esitettyihin tavoitteisiin ei päästä.

Eduskunnassa on parhaillaan käsittelyssä esitys etäyhteyksien käytön edistämistä oikeudenkäynneissä yleisissä tuomioistuimissa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 63/2024 vp). Etäyhteyksien käyttämisestä aiheutuu lisäkustannuksia tuomioistumille, kuten esityksessä on todettu. Tuomioistuimet tarvitsevat vähintään esitetyn mukaisen lisäresurssin, jotta tavoitettu hyöty saavutetaan. Mikäli tuomioistuinten toimintaedellytyksiä ei oteta huomioon, ei etäyhteyksien lisäämiseen ole taloudellisia edellytyksiä.

Kansalaisuuslain muutosta koskeva laki tuli voimaan 1.10.2024. Kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettu laki tuli voimaan 1.9.2024. Muutosten vaikutuksia ei ollut tarkasteltu hallituksen esityksissä, vaikka niillä todennäköisesti on vaikutusta osaltaan asiamääriin.

Lautamiesjärjestelmä on lakkautettava

Tuomariliitto kannattaa lautamiesjärjestelmän tarpeellisuuden selvittämistä. Toistuvasti, viimeksi Euroopan komission toimesta on kiinnitetty huomiota siihen, että lautamiesten valintatapa vaarantaa tuomioistuinten riippumattomuutta.

Lautamiesten valintamenettelyn uudistaminen ei ole vaihtoehto. Muutos edellyttäisi merkittävää lisärahoitusta. Ei ole tarkoituksenmukaista kohdentaa tuomioistuinten voimavaroja menettelytavan muutokseen. Oikeusturvan toteutuminen ei edellytä järjestelmän säilyttämistä. Asiat on ratkaistava niiden laajuuden ja laadun vaatimissa kokoonpanoissa. Keinoja vahvennettujen ammattituomarikokoonpanojen käyttämiseen vakavissa rikoksissa on etsittävä muulla tavalla.

Lausunnon on valmistellut käräjätuomari Minna Hällström. Lausunto on käsitelty Tuomariliiton hallituksessa sähköpostitse 2.10.2024.

Helsingissä 2.10.2024

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry

Tuuli Vänskä
puheenjohtaja

Minna Hällström
varapuheenjohtaja

Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry toimii tuomioistuinlaitoksen kehittämiseksi sekä sen merkityksen ja tuomarin riippumattoman aseman säilyttämiseksi yhteiskunnassa. Tuomarikunnanyhteisenä järjestönä Tuomariliitto valvoo ja edistää jäsentensä ammatillisia ja muita yhteisiä pyrkimyksiä.